

Observatoriulu ese de done ori in septemana, Merceurea si Sambat'a.

Pretiulu

pentru Sibiiu pe 1 anu intregu 7 fl., pe 6 luni 3 fl. 50 cr., dusu la casa cu 1 fl. mai multu pe anu; — trimisu cu post'a in laintrulu monarchiei pe 1 anu intregu 8 fl., pe 6 luni 4 fl. — In strainatate pe 1 anu 10 fl. séu 22 franci, pe 6 luni 5 fl. séu 11 franci. — Numeri singuratici se dau câte cu 10 cr.

OBSERVATORIULU

Diariu politicu, national-economicu si literariu.

Anulu VI.

Ori-ce inserate,

se platescu pe serie séu linia, cu litere merunte garmondu, la prim'a publicare câte 7 cr., la a dou'a si a trei'a câte 6 cr. v. a. si preste aceea 30 cr. de timbru la tesaurulu publicu.

Prenumeratiunile se potu face in modulu celu mai usioru prin assemnatiunile postei statului, adressate de a dreptulu la Redactiunea Diariului

„Observatoriulu“ in Sibiiu.

Nr. 49.

— Sibiiu, Mercuri 22/4 Juliu. —

1883.

Abonamentu nou

la

„Observatoriulu“

pe semestrulu alu 2-lea din anulu alu VI-lea, carele se incepe din 1/13 Juliu 1883 si ese regulatu de dône-ori pe septemana.

Pretiulu este insemnatu de asupra si alaturea cu titlulu, adeca inlaintrulu monarchiei pe 6 luni 4 fl. v. a., pe 12 luni 8 fl. v. a. In Romani'a totu numai cu 8 fl. pe anu, daca se prenumera directu la post'a Romaniei. In afara de monarchia 11 franci pe 6 luni, 22 franci pe 12 luni.

Espeditiunea prin posta e cu atātu mai regulata, cu cātu liniile posteloru se inmultiescu pe fiacare anu in tôte regiunile si directiunile, spre mare comoditate a publicului.

Ori-ce reclamatiune se se faca celu multu in optu dile, spre a se implini in regula.

Celu mai usioru modu a prenumera este din mandate (asemnatiuni, blanquette) postali. Dăra adresele se fia scrise exactu pe cuponulu blanquettei, in dosu. A se adressă de a dreptulu către redactiune: Sibiiu, Piat'i a mica 27.

Procesulu de omoru dela Tisza-Eszlár.

Noue dile a duratu până acum ascultarea publica a martorilor si a inculpatiloru, fără că se ésa macaru o radia de adeveru mai multu decâtu se sciuse inainte de a se deschide, precum se dice, acea audientia, acea pertractare finala si publica la tribunalulu regescu dela Nyiregyháza. Dupa 9 dile audienti'a fu suspinsa pe alte trei, că se se continue in 2 Juliu.

Lucru de necreditu si totusi prea adeveratu! Tôte popórale Europei se interessédia de acestu procesu afurisitu. Diarie de primulu rang si de auctoritate cá „Times“ in Londr'a, „Journal de Debats“ in Paris si altele au pusu ómeni inadinsu cá se le telegrafedie totu decursulu procesului; articlii primi de mare valóre se publica in acelea,

nicidecum inse in laud'a civilisatiunei unguresci si nici chiaru spre glorificarea gubernului sau a justitiei. Europenii adeca judeca totu decursulu acestui procesu din puncte-de vedere multu mai inalte, inse in termini cu atātu mai asprii.

Vomu face fôrte bine, daca si noi romanii ne vomu interessă mai de aprópe si vomu urmarí rezultatele acestui procesu. Că-ci adeca se nu ne facemu nici-o ilusiune. Romanii de si chrestini, cu nimicu nu sunt mai bine vediuti decâtu evreii, ba in mai multe impregiurari este concentrata o ura neasemenatu mai mare asupra nóstra decâtu asupra jidoviloru. In totu casulu a fostu sinceru, de si barbaru in cuvente acelu directoru gimnasiale, care caletorindu intr'o di din lun'a lui Maiu a. c. dela BPest'a spre Ardealu cu unu advocatu evreu si cu unu juristu romanu, pe carii nu'i cunoscea in persóna, dupa limba inse 'i tinea de magiari, — le-a disu in fačia: Urimu din totu sufletulu pe acestea done popóra blastemate, si daca ar fi dupa mine, pe amendoue le-asíu exterminá de pe teritoriulu Ungariei. „Afla domnule, că eu inca sunt israelitu, éra acestu domnu tineru este romanu,“ fu respunsulu advocatului si apoi urmă tacere. Casuri de acestea avemu nenumerate. De ex. romanii din Clusiu aru scí se spuna fôrte multe chiaru si din scólele de acolo sau si de airea.

Facuramu acésta excursiune dela Tisza-Eszlár in adinsu la romani. Si éta pentru-ce. Din ascultarea unui mare numeru de martori de tóta starea si conditiunea, cātu a tinutu aceea in 9 dile, daca nu au esitu la lumina adeveratii asasini ai fetei Estera Solymosy, a esitu inse unu altu adeveru de cea mai mare gravitate, care este, că acus'a de omoru cá comisa pentru scopuri fanatice religiöse, a fostu ridicata asupra jidoviloru din capulu locului cu planu de a le compromite pentru totudeauna religiunea lor, cá pe cea mai periculósa pentru stat si pentru omenimea intréga; éra dupa-ce s'ar probá si documentá crim'a de omoru religiosu cu martori de ori-ce caracteru, se se si pornésca indata o agitatiune generale in totu coprinsulu tiei, asupra toturoru jidoviloru; se se faca pe tôte calile pressiune asupra gubernului si camereloru, cá legea din a. 1868 de emanciparea

jidoviloru se se revóce si anuledie, adeca drepturile lor politice cassate, cele civili marginite si reduce la starea dinainte de 1848, prin urmare si dreptulu de proprietate immobili se fia desfiintiatu, cá se nu mai póta cumpará mosii si case dela crestini, sau mai exactu, dela proprietarii de nationalitate magiara si dela renegati.

Mesuri de acestea se se ia asupra jidoviloru, cu atātu mai virtosu, că-ci de alta parte s'au luat si pana acum destule alte mesuri spre a se spoliá si poporatiunile rurali (fostii iobagi) de pamenturile lor castigat in urmarea evenimenteloru din 1848.

Acesta este scopulu antisemitiloru, declarat pe fačia, in audiulu si in vederea lumei. Acelasiu scopu s'a manifestatu si din alta parte tocma dilele acestea intr'unu procesu de pressa intentatu cunoscutulu antisemitu Victoru Istoczy, deputatu in camer'a legislativa. Acelu procesu a decursu la curtea de jurati in capitala la 30 Juniu. Obiectulu incriminatu a fostu unu articlu scosu din cele 12 brosiure antisemitice publicate de V. Istoczy contra toturoru jidoviloru, nu numai contra celoru din Ungari'a. In acelu articlu se dice curatu, că jidovii sunt poporulu celu mai periculosu pentru tôte natiunile, éra pentru natiunea magiara si pentru tóta Ungari'a existenti'a lorú insémna apunere, perire, desmembrare.

Procurorulu supremu Kozma intentase lui Istoczy ex officio procesu criminalu, cá unui turburatori de pacea publica si propagatoriu de ura si resbunare contra unei confessiuni religiöse indigenate prin lege. Daca invingea procurorulu, éra se fia reu de Istoczy si partid'a antisemitica veniá in strimtóre.

Istoczy ajutat de aparatoriulu seu Andreiu Vadnay se apară cu unu curagiú necunoscutu in Transilvani'a. Curatu si respicatu inchiaia Vadnay pledoari'a sa dicendu, că in acesti 15 ani din urma jidovii au ajunsu cá se domnésca in gubernu, se influintiedie in modu fôrte periculosu tôte lucrările dietei, până si codificarile de legi; press'a din tíera se afla in partea cea mai mare in man'a lorú; cea mai spurcata coruptiune se propaga in tóta tíer'a prin ei, chiaru justiti'a este greu influintiata prin pungile lorú, ceea ce s'a

Foisiór'a „Observatoriului“.

Despre infiintiare de biblioteci pentru poporu si impartire de carti gratis.*)

Dnulu Simionu Manguica auctorulu „Calindariulu poporulu romanu“, au avutu fericit'a idea de a impartí gratis câteva exemplarie din Calindariulu dsale in partile acestea espuse mai multu periculului desnacionalisarei. Idea mai sublima n'a potutu avé!

Primindu si eu prin clarissimulu dnu Dr. Vasiliu Lucaciú binemeritatu si zelosulu profesoru de limb'a si literatur'a romana in gimnasiulu sup. reg. din Satu-mare, optu exemplarie din susu amentitulu Calindariu, le-am distribuitu urmatoriloru plugari romani: in comun'a San-Martinu lui Michailu Orosu, in Cocu lui Joanu Sarvadi, in Berendu lui Vasiliu Juhosiu, in Odoreu lui Vasiliu Circiu, Michailu Savaniu si Vasiliu Done'a, in Botizu lui Vasiliu Done'a, in Vosvareu lui Demetriu Vanosiu.

Tôte acestea comune sunt in giurulu si in imediat'a vecinatate a Satu-marelui, locuite mestecatu de romani si unguri.

Nu me voiu încercá a descrie bucuri'a acestoru tierani romani, intielegendu, că unu domnu romanu de departe din Banatu le daruesce acestea calindarie, că-ci ar dori se fia si densii romani buni si destepti; ci voiu citá numai cuvintele scrise pe partea din laintru a invelitórei calindariului donatu, cari sunt: „Daruita de insusi scriitoriulu acestui calindariu lui N. N. economu romanu.“

„Acestu calindariu ti se daruesce, cá citindu'lu dta si citindu'lu si inaintea altora, apoi dandu'lu si

*) Facemu locu acestui articlu fôrte naivu in câteva parti ale sale, scrisu inse cu zelu curatu si cu dorintia de a vedé inaintandu cultur'a poporului.

Red.

altora se'lu citésca, se ve indulciti cu totii de limb'a dulce romanésca; se ve dedati a cití romanésce; se ve iubiti datinile, limb'a si legea romanésca, cá asia fiindu se ve cumperati si alte carti romanesci si mai alesu se ve cumperati celu puçinu câte unu calindariu romanescu in totu anulu. Cá asia graindu, citindu si scriindu romanésce, se remaneti si se fiti romani adeverati si se poteti desteptá pe totu sufletulu de romanu, se fia romani harnici si romani buni. Aminu. Asia se fia.“ La citirea acestoru ordine toti au strigatu, cá „asia va fi.“ „Se traiésca domnulu acelu bunu, carele ni le-a daruit.“

Nu sciau cu ce cuvente se me róge, cá se'i scriu domnulu aceluia multiamit'a lorú cea mai sincera, rogandu'lu pe Ddiu se'i resplatésca acésta fapta buna a dnei sale.

Si numai la o septemana, ce resultatu au avutu calindariele impartite? Latindu-se in comuna faim'a, cá acestia au calindarie romanesci, s'au si adunatu la ei vecinii si altii, rogandu'i se le cetésca ceva din elu, si ascultau cu dragu; altii îi rogau se li le dea si lorú spre citire.

Intrebati fiindu dupa aceea, cá cum le placu cele citite, îi audiai dicendu, cá: „diu sunt fôrte frumóse; din acelu calindariu vedemu, cá cātu de inapoiati suntemu noi cu limb'a nóstra de pe aici, ce datini frumóse romanesci le-amu uitatu noi, cari le tínu inca romanii din alte tinuturi. Ci tôte acestea nu din vin'a nóstra sunt asia, ci a impregiurariloru in care amu traitu si mai traimu, fiindu asiedati nu numai in marginea romanismului, ci locuindu amestecati si cu alte limbi. Inse ne va ajutá Ddiu, cá citindu carti romanesci, vomu vorbi si noi curatu romanésce, vomu lapedá totu ce e strainu, si vomu fi mai buni romani decâtu ori-si cari altii!“

Asia ar fi, dicu si eu, daca acesti romani de pe margini aru cití carti, foi, cu unu cuventu scrieri romane, aru intrece pe romanii din partile curatu romanesci, că-ci aceia avendu dispute cu strainii, se intarescu si otielescu in simtiemente.

Pentru aceea este mai pe susu de ori-ce lauda

faptulu susu amentitu alu marimosului dnu Simeonu Manguica, aducendu acestu sacrificiu pe altariulu natiunei, chiaru acolo unde este mai mare periculu. Primésca deci dnulu Simeonu Manguica multiamit'a nu numai a celoru optu tierani romani, cari au primitu opulu dsale, ci a toturoru romaniloru din 6 sate, cari cu totii voru suge din donulu seu lumina si simtiu nationalu romanu. Primésca in fine multiamit'a toturoru binesimtitoriloru romani, cari se lupta pentru de a nu lasá nici-o óie se parasésca staululu romanismului. Se traiésca la multi ani.

Dn. Simeonu Manguica este initiatorulu in fapta a unei idei sublime, care ar fi: „distribuirea gratis, sau cu unu pretiu cātu se póte de micu a scrieriloru romanesci, intre romanii cei mai espusi periculului desnacionalisarei, si anume intre romanii de pe la margini, in comunele si orasiile locuite amestecatu de romani si de alte ginti.

Că-ci scimu cu totii, cá acestoru romani totu magiarulu le predica: „mèi, da ce folosu aveti voi de cartile romanesci? au nu vedeti cá tôte scrisorile oficiöse sunt numai unguresci, apoi voi mai bine intielegeti cartile unguresci, apoi acestea ve sunt la indemana la totu pasiulu si sunt si mai eftine.“ In un'a au dreptu, cá cartile magiare destinate pentru poporu sunt mai eftine si se imbia spre cumperare la totu pasiulu.

Ci magiarii nu se indestulescu numai cu atàta! Ei facu societati spre a aduná fonduri mari pentru de a distribuí gratis carti unguresci intre romani, până si carti de rogatiuni.

Magiarii aduna in tóta tíer'a sume enorme pentru aducerea ciangailoru! Noi romanii se nu facemu nimicu, nu pentru de a ne sporí elementulu romanu, ci nici pentru de a ne conservá cātu avemu. S'au ventilatu multu ide'a de a infiintá in tóta comun'a societati de lectura, biblioteci poporale, ci nu sciu, este comuna, unde s'au infiintiatu, de si cu totii scimu, cá fara de acestea nu ne potemu sustiné.

Daca aru fi milionari scriitorii romani, amu potea asteptá dela densii, cá din opurile lorú se distribue gratis biblioteceloru poporale in comunele mestecate si mai

probatu si mai de curendu cu revelatiunile facute deunadi in urmare sinuciderei unui membru dela tribunalu; in fine poporatiunea rurala este nu numai saracita, dara si desnervata pe generatiuni inainte prin vinarsu otravitu cu matraguna, cu vitriolu si cu alte spurcatiuni.

Juriulu acuită pe Istoczy cu 10 voturi contra 2. Procuratură (statulu) are se pörte spesele in suma de 180 fl. v. a., că-ci in Ungari'a acusatii acuitati nu pörta spesele, precum se intempla in Transilvani'a si nu se mai intempla nicairi in lumea civilisata.

Intre acestea press'a gubernamentală din Ungari'a isi descopere pe fiacare di parerea sa de reu pentru procesulu dela Tisza-Eszlár si protesta in contra presupunerii, că si cum procurorulu statului ar fi luat ordinu dela ministru, că se intente acelu procesu spurcatu cu scopu tendentiosu, nationalu magiaru si politicu. Cu tôte acestea inse si procesulu contra jidoviloru este intentatu totu de procuroru, că si alu lui Istoczy; dara oficiosii esplica acésta procedura asia, că gubernulu a trebuitu se faca concessiuni opiniunei publice nespusu de iritate, se si dea jidoviloru ocaziune de a'si documentă in audiulu lunei innocent'a loru.

Europenii inse sciu se replice unguiloru cam asia: Este apröpe una miie de ani, de candu aveti evrei in patri'a vöstra comuna. La venirea vöstra in Panoni'a pe ismaeliti si evrei 'iati aflatu acolo că negutiatori si schimbatori de bani, veniti din timpulu domniei Romaniloru in acelea tieri. Sub regii vöstrii din famili'a lui Arpad jidovii erau tari si mari la curtea regala, ei au fostu totu că si astadi, speculanti, usurari, lipitori. Nu se pöte că intru o miie de ani parintii vöstrii se nu fia descoperitu la evrei aceea ce cautati voi astadi: sacrificare cu sange omenescu. Si daca ati cunoscutu la ei unu ritu atātu de barbaru si criminalu, care demonu v'a facutu, nu numai că se'i suferiti in tiéra, dara inca se ve insoçiti cu ei la a. 1848/9 in contra dinastiei, éra in a. 1868 se'i puneti alaturea cu voi in tôte drepturile omenesci? Adeverulu este, că astadi cautati preteste că se nimicit emanciparea jidovésca, de frica că nu cumva se apuce ei domni'a din manile vöstre, si cu acestu scopu ati ridicatu acelu procesu spurcatu asupra jidoviloru.

Responsulu guvernului romanu la not'a comitelui Granville dela 14 Martiu.

Dn. Sturdza, ministrulu de externe a adresatu urmatörea nota dlui Jonu Ghic'a, ministrulu Romaniei la Londr'a, cu invitatiune de a o comunica guvernului englesu ca resdunsu la acea prin care comitele Granville a comunicatu hotirarile Conferintiei dela Londr'a: Exc. Sélle d. Jonu Ghic'a, trimisu extraordinaru si ministru plenipotentiaru alu Romaniei la Londr'a

12/24 Maiu 1883

Dle Trimisu! Indéta dupe cele d'anteu propunerii d'a se intruni la Londr'a o Conferintia in scopulu d'a regula diferite cestiuni privitöre la navigatiunea pe Dunare, Roman'i'a ceru si ea d'a lua o parte efectiva la acea Conferintia, adica pe unu picioru egal cu celelalte State care erau se fie chemate, că in acord cu ea, se asigure executarea tratatelor privitöre la acestu reu.

Acésta cerere era intemeiata pe unu precedentu creatu prin dreptulu internationalu, pe pozitziunea ce Roman'i'a ocupa la Dunare, pe pozitziunea ce i s'au facutu prin tratatulu dela Berlin sie pe acte ce resulta de aci.

espuse; inse asia precum sunt, a pretinde acésta dela densii e absurditate.

Deci se facemu ceea ce facu magiarii, inse noi nu pentru de a omori pe altii, ci spre a ne sustinea pe noi insine.

Se ia initiativ'a barbatii cei mai de frunte ai natiunei romane si se infintiedie o societate, la alu carui fondu se contribue si se colectedie in giurulu seu totu romanulu inteligent si bine simtitoriu din tóta monarchi'a. Au nu si la alte natiuni barbatii cei mai mari iau initiativ'a la asemenea lucruri? Acésta societate se publice apoi scrieri poporale si anume cu consimtiementulu veneratelor auctoritatii bisericesci, carti de rogatiuni, cari, precum recunosc si magiarii, sunt celu mai bunu midiolocu de a conservă limb'a romana, ori a viri in familia alta limba straina, că-ci acelea poporulu si mai alesu poporulu romanu avendu inca simtiulu bunu religiosu, le-ar folosí, candu numai are timp, si aceea remane de moscenire dela parinti la fii si la nepoti. Dupa aceea se publice calindarie eftine scrise in stilu popularu, că-ci calindariulu ilu cumpera mai voiosu poporulu de josu si asia prin calindariu pöte strabate mai usioru gustulu spre cetirea romana in tóta casuti'a romanésca.

Mai incolo se se tiparésca si alte carti poporale, si o föia, pe cari se le primésca gratis acelea comune pentru bibliotecele lor, cari au contribuitu la fondulu societatiei. Éra in comunele amestecate si in orasie, unde nici in acestu modu n'aru petrunde cartile roma-

Protocolulu dela 15 Noembre 1818 alu Congresului dela Aixla-Chapelle care reserva tutoru Statelor dreptulu de a lua parte la in trunurile alu caroru obiectu este interesele lor speciale, este numai aplicarea unui principiu preschimbatu la Congresulu dela Vien'a in practica in privintia mai multoru cestiuni de asemenea natura.

De faptu, cele optu puteri mari, adunate in Vien'a spre a desbata asupra cestiuniloru privitöre la libertatea navigatiunii pe riurile care trecu prin mai multe state, stabilira intr'o siedintia pregatitöre programa desbateriloru ce trebuiau urmate si convenira a invit'a pe plenipotentiarii din Naussau, Bavari'a, Hessen-Darmstadt, Hessen-Kassel, Frankfurt, Oland'a Baden si Würtemberg d'a lua o parte efectiva la aceste intruniri, in alu caroru sinu trebuie se se discute si se se stabilésca bazele generale pentru navigatiunea pe Rinu, pe Meusa, Escautu si Mo sela, pe Mainu si Neker.

Acésta procedare fü aplicata la tôte celelalte arangiaminte fluviale incheiate mai tardiu, dela care n'au fostu nici o déta escluse Statele tiermurene independente. Éra numai unu actu de dreptate că li se recunoscă unu dreptu atātu de netagaduitu. Öre in aceste cestiuni statele tiermurene nu sunt ele cele mai interesate; se pöte öre admite ca o putere independenta se se lasa a fi majorisata in propriile ei ape, intr'unu chipu directu séu indirectu, prin nisce otariri cari au fostu luate fara participarea ei?

Romani'a ocupa la Dunare una din cele mai insemnate pozitziuni. Cursulu inferioru alu acestui riu, dela Portile de Feru pana la mare represinta o a treia parte din lungimea lui navigabila si scalda intr'unu chipu neinteruptu tierrii romani (2741 kilometrii dela gur'a Ilerului, dincolo de Ulm, pana la mare; 893 kilometri dela Verciorov'a pana la Sulin'a). Romani'a poseda pe acestu cursu alu riului cea mai mare parte din gurile Dunarii si mai bine de doue treimi din lungimea tierriloru (87 kilometri tierru sarbu, 466 kilometri tierru bulgaru, 1221 kilometru tierru romanu). Comerciuulu ei de esportu si importu, procura navigatiunii fluviale séu maritime, prin munti séu prin vai, elementulu celu mai principalu 'si va lua unu aventu din ce in ce mai mare, candu Romani'a, dupe ce va stabili legarea tutoru liniiloru séle de feru, isi va indrepta tôte sfortiurile spre imbunatarirea conditiuniloru de navigatiune pe Dunare.

Acésta situatie, precumu si recunöscerea independentii ei, au procuratu Romaniei acelu locu pe care i 'lau acordatu articolulu 53 din tratatulu de Berlin in comisiunea européna alaturi cu cele siepte puterii din care ea se compune in puterea stipulatiuniloru tratatului dela Parisu din anulu 1856.

Fiindu-ca independentia Romaniei a devenitu unu faptu recunoscutu si stabilitu si fiindu ca gurile riului sunt in cea mai mare parte in stapanirea ei, trebui'a necesarmente ca ea se ia parte la tôte actele care porneau dela comisiunea européna dunaréna.

Romani'a fü primita in acésta comisiune internationala cu acelasi titlu ca si ceilalti participanti. Nu s'au facutu nici o reserva in acésta privintia, si votulu seu a avutu, din prim'a di aceiasi insemnate ca si acelea ale celorlalte State. Ea a avutu chiaru onörea d'a presida acésta intrunire si a luat de faptu parte la prelucrarea séu revisuirea tutoru acelor regulamente care sunt adi predomnitöre pentru navigatiunea pe partea maritima a riului.

Acésta pozitziune fü consancrata in modu solemn prin Actulu aditionalu, care trebui se puna in acordu actele publice dela 2 Noembrie 1865 in privintia navigatiunii din gurile Dunarii cu stipulatiunile tratatului dela Berlin. Acestu act fü semnatu in Galati la 28 Maiu 1881 de puterile represintate in sinulu comisiunii dunarene europene in puterea tratatului de Paris din 30 Martie 1856 si de Romani'a, care a fostu chemata se ia parte in conformitate cu articolulu 53 din tratatulu de Berlin. Elu léga intr'unu chipu egalu tôte partile contractante. Si fiindu-ca nici una din aceste parti nu si-a rezervatu o situatie privilegista séu vre-o pozitziune extraordinara, apoi acestu actu nu se pöte schimb'a de cātu cu consimtiementulu tutoru semnatariloru.

Daca precedentele creatu de dreptulu internationalu si pozitziunea extraordinara cá Statu tiermureanu, daca participarea in comisiunea dunaréna européna si semnarea actului aditionalu din 1881 intemeiaza pentru Romani'a

nesci, se se distribuésca gratis.*) Si mai alesu invetiaceiloru si sodaliloru meseriasii ar fi de impartitu carti de rogatiuni, că rogandu-se din ele, ori pe unde voru fi aruncati de sörte, se'si aduca aminte, că biseri'a si limb'a lor este romanésca. Ar fi förte salutariu, că si meseriasii beneficiati de Asociatiunea transilvana se primésca in stipendiile lor celu puçinu câte o carte de rogatiuni romanésca.

Se începă deci barbatii nostrii, că-ci nu crediu se nu conlucre toti romanii bine simtitori din tóta monarchi'a, atātu pentru colectarea fondului, cātu si pentru materialulu scrieriloru! Eu „celu mai nimernicu intre romani“ asia asi face, si crediu, că toti romanii! Dare-ar Ddieulu parintiloru nostrii se fia asia!!

Dupa cari remanu alu DVöstre adēncu stimatoriu Unu romanu.

*) Ve asiguramu că s'au facutu si incercari de acestea cu mare sacrificiu de bani; dara cu foile cartiloru impartite gratis s'au legatu öle cu untu, miere, unsöre; cu altele s'au aprinsu focu in vatra si in pipe; altele se vedu aruncate in cosiuri cu vechituri si in poduri, röse de siöreci si de clotiani; multe éra si vedi date in manile prunciloru mici, că se se jóce cu ele si se le rupa in mii de bucati. Pentru asia scopuri se muncésca cineva, se cheltuésca mii pe ele si apoi inca se le mai impartia si de pomana? Cine se o faca acésta? Si apoi carti de rogatiuni? Acésta e curatu numai tréb'a clerului. Se o faca. Au nu vedeti dv. unde este bub'a rea, uim'a si cium'a? Red.

dreptulu netagaduitu de a lua o parte efectiva la ori ce desbatare privitöre la navigatiunea pe Dunare, apoi cu atātu mai puçinu putea ea se fie esclusa candu fü vorb'a d'a se lua hotariri in privintia regulamentelor de navigatiune, a politiei fluviale si supraveghiarii, dela Portile de Feru pana la Galati, care trebuiau tôte prelucrate, in conformitate cu articolulu 55 din tratatulu de Berlin, de catra comisiunea européna cu participarea Statelor tiermurene.

Acestu dreptu apare si mai netagaduitu faciä cu procederea adoptata, ca proiectulu de regulamentu dela Galati se fie supusu desbateriloru Conferintiei. Comisiunea européna nu putea, in conformitate cu ordinea ei de di si cu obiceiurile observate, se prelucra aceste acte, de cātu numai in puterea unei otariri luate cu unanimitatea voturiloru.

Dara fiindu că nu s'au pututu stabili o intielegere intre delegati asupra dispositiuniloru Capitulu 3 si fiindu ca lipsea aderarea Romaniei, apoi nu putea se resule nici unu actu care se aiba caracterulu aceluia pretinsu de articolulu 55 din tratatulu de Berlin si care se fie propriu a fi presintatu unei Conferintiei, că lucrarea unei comisiuni speciale prevediuta de tratatu. Totusi se inlaturä procederea urmata necontentitu si se presentä Conferintiei unu actu care era lipsitu de semnatur'a principalulu interesatu.

Acésta procedere neobicinuita este o violare a unor drepturi netagaduite. Dara öre prin acést'a nu dävenea mai justificata, mai trebuinciósa participarea efectiva a Romaniei la Conferintia?

Buna-vointi'a cu care cea mai mare parte din puterile cele mari a primitu cererea nöstra d'au lua parte la desbaterile Conferintiei, ne facu a spera, ca nu voru mai fi tagaduite nisce drepturi atātu de batatöre la ochi, atātu de naturale.

Austro-Ungari'a recunöscé chiaru in lun'a Aprilie 1883 dreptatea dorintiei exprimata de Romani'a, si plenipotentiarulu ei declarä in Conferentia ca, in vederea pozitziunii speciale creata Romaniei prin tratatulu de Berlin, ea pöte se fie admisa in discutziunea celoru trei cestiuni care forméza obiectulu intrunirei Conferintiei.

Engliter'a exprima intr'unu chipu si mai explicitu, că-ci lordulu Granville exprima sperantia in circular'a sa dela 11 Decembre 1882 si in sinulu Conferintiei, ca Romani'a va fi admisa in ea pe acelasi picioru că celelalte puteri, si cu atātu mai multu inca, cu cātu ea este represintata si in sinulu comisiunii europene, si va fi de asemenea represintata si in comisiunea mixta, a carei formare se propune — si guvernulu Republicii franceze fü de asemenea de parere ca represintantii puteriloru, odata intruniti, potu invit'a guvernulu romanu se trimita unu delegatu la Conferintia in care se ia parte la desbateri cu acelasi titlu ca si aceia ai puteriloru semnatare tratatului de Berlin.

Totusi furamu insielati in asteptarea nöstra. Otarierea puteriloru ne acordä o pozitziune neadmisibilla, aceea d'a fi chemati la desbateri si ascultati, fara a avea unu votu otaritoru.

Primulu articulu alu Actului aditionalu dela 28 Maiu 1881 esclusea o interpretatie literala a articolulu 54 din tratatulu de Berlin, in puterea carui'a s'aru fi pututu admite ca puterile semnatare isi-au rezervatu dreptulu „se otarasca singure asupra prelungirii „mandatului comisiunii europene si modificarile ce voru „crede ca trebuiescu introduse.“ Acelasi articulu stabilescu espresamente ca drepturile, atributiunile si imunitatile comisiunei dunarene europene, precumu resulta din tratatului de Paris dela 30 Martie 1856, din acela dela Londr'a din anulu 1871, din Actulu publicu dela Noembre 1865, precumu si din tratatulu de Berlin dela 13 Iuliu 1878, voru trebui se fie si d'aci incolo predominantöre pentru relatiunile comisiunii faciä cu nouile State tiermurene si puterea lor se se intinde pana la Galati.

Öre Romani'a una din cele optu state din care se compune comisiunea, nu este ea in deplinulu ei dreptu candu apeleza la acestu testu ca espunere autentica a tratatului de Berlin.

Cumu s'aru putea öre, dupa acésta conventiune, se se modifice drepturile, atributiunile si imunitatile unei comisiuni care isi esercita puterile ei pe teritoriulu romanu fara participarea Romaniei?

De aceea guvernulu Majestatii Sélle crede de a sea detöria d'a respinge onörea ce i se face d'a asista, in asemenea conditiuni la Conferintia dela Londr'a. Elu va privi ca neobligatorii otaririle luate fara cooperarea sea. Aceste otariri nu voru putea se distruga unu principiu indubitabilu alu dreptulu internationalu, acela adica: ca nici unu Statu nu este datoru se execute pe teritoriulu seu nesce otariri européne pe care nu le-a discutatu si la care nu a aderatu mai din nainte.

Pentru a da, cu tôte acestea, o proba de deferenti'a faciä cu Marile Puteri guvernulu M. Sélle Rege a examinat dispositiunile tratatului dela Londr'a cu dorintia sincera de a le gasi conforme cu principiile in generalu introduse in legislatiunile fluviale precumu si cu drepturile si interesele Romaniei.

Cea mai importanta din decisiuni inscrisa in tratatu este acea care privesce prelungirea Comisiunei europene dunarene pentru teremenulu de 24 ani si reinoirea sa eventuala pentru noue peride triennale. Guvernulu romanu a avutu deja ocaziunea a se esprim'a in acésta privintia intr'unu modu netu si precisu si nu pöte de cātu se aplaude o decisiunea destinata a asigur'a, pentru a ne exprima astu-felu, permanentia unei institutiuni a carei actiune bine-facatöre este adi recunöscuta de obsite.

N'amu putea cu tôte acestea trece sub tacere ore cari dispositiuni din Tratatulu cari paru a aduce o atingere directa la nisce principii ne contestate ale dreptulu internationalu si la nisce conventiuni speciale.

O intindere, precumu in acelasiu timp si o restrictiune a puteriloru Comisiunei europene, este proiectata, precumu si posibilitatea de a modifi'a, unu anu inaintea expirarei uneia din perioadele triennale, constituirea si puterile acestei Comisiuni.

Aceste modificari, rezervate exclusivament Mari-
loru Puteri, nu vatama ele drepturile incontestabile ale
Romaniei, statu riveranu independent, si care face parte
din Comisiunea Europeana? Nu este totu astfelu cu dis-
positiunea care aru supune directu Mariloru Puteri nu-
mai divergentiele „intre autoritatile Rusiei seu ale Ro-
maniei si Comisiunea europeana in ceea ce priveste in-
tinderea ce aru putea se se dea lucrariloru Ceatalului
dela Ismailu?”

Comisiunea europeana n'au pututu se fie stabilita,
in 1856, de catu in urm'a unei intielegeri intre puteri
si Turci'a, atunci principalulu tiermurenu si Puterea,
careia fi era recunoscutu dreptulu de a vorbi in namele
Principatelor. In 1866 si 1871, puterile nu s'au crediutu
in dreptu de a intinde jurisdictiunea comisiunei europene
dela Galati la Braila, in urm'a opunerii Turciei. Cumu
s'aru putea intinde adi jurisdictiunea comisiunei asupra
unei noue parti din teritoriulu romanu, in virtutea unei
hotariri luate fara participarea Romaniei? Cumu s'aru
putea se se ia dela acesta, ceea-ce fi apartine intr'unu
modu incontestabilu, pe candu Rusiei se da ceea-ce
n'avea dupa Tratat?

Acesta mesura pare cu atatu mai inesplicabila, cu
catu motivele cari au decisu pe Europ'a se recunosca
Rusiei nisce drepturi esclusive asupra bratiului Oceakov
subsista, in tota plenitudinea loru in favorea Romaniei.

Aceste intrebari nu paru inoportune facia cu dis-
positiunile tratatulu dela Londr'a, care modifica forte
multu regimulu de uniformitate introdusu in legislatiunea
fluvieloru internationale prin tratatulu dela Vien'a si
de care Dunarea de josu trebuia se beneficieze intr'unu
modu largu, in virtutea tratatelor dela Paris, din 1856
si dela Londr'a din 1881.

Aceste acte creasera pe totu cursulu Dunarei navi-
gabile, doue regimuri, — acela alu autoritatii maritime
internationale, si acela alu autoritatii fluviale propriu
disa, acordandu amendoua tieremureniloru unu locu care
le revenia de dreptu. Dece, in urm'a tratatulu dela
Berlin, care desparti Dunarea in doue parti deosebite
— aceea din susu si aceea din josulu Portiloru de feru
— se formara pe partea din susu regimuri deosebite
unele de altele, tratatulu dela Londr'a din 1883 da nas-
cere la patru regimuri deosebite in partea din susu.

Comisiunea europeana este mantinuta in puterile ei
exteritoriale, administrative si esecutive, suferindu o
restrictiunea, precumu si in acelasi timpu o intindere a
limitelor jurisdictiunei sele.

Pe bratiulu Oceakofu, autoritatea teritoriala inga-
duie regularea navigatiunei si esercita politia fluviala
intr'o completa independentia si in afara de ori-ce con-
trolu alu unei autoritati comune, tiermurena seu inter-
nationala.

In bratiulu mixtu dela Kili'a fie-care din tiermurenii
aplica directu regulamentele in vigore in bratiulu Sulin'a.

Regulamentulu de navigatiune si de positiune fluviala
destinatu Dunarei dela Portile de feru pana la Braila,
atribuie unei comisiuni internationale puterile adminis-
trative si esecutive cele mai largi, si suprima drepturile
teritoriale ale tiermureniloru pe apele si tiermurile loru.

Stabilirea acestoru diferite regimuri nu este de
siguru favorabila intereselor navigatiunei si comerului;
ca-ci istoria navigatiunei fluviale este prea recenta in
memoria tuturor, pentru ca se se uite marile inconve-
niente, pe cari o asemenea diversitate le atrage neapa-
ratu dupa densa.

Este de trebuintia, pe d'alta parte, de a reaminti
ca guvernulu M. S. Regelui n'au cerutu nici o data, ca
o parte ore-care din gurile Dunarei se fie sustrasa dela
jurisdictiunea Comisiunei europene.

Dece acesta situatiune generala trebuie se fie forte
viu regretata, in vederea rezultatelor cari voru fi o
consecinta inevitabila, guvernulu regalu n'aru putea lasa
se se treca sub tacere situatiunea creata de regula-
mentulu de navigatiune, de politia fluviala si de supra-
veghiere, anexatu la tratatu.

(Va urmá.)

Cholera.

Nu ne era de ajunsu cu choler'a magiarismului
aici acasa la noi, nici cu choler'a politiceii perfide si
rapitorie din tote Europ'a, ci de cateva dile incóce
ni se mai amerintia si cu choler'a asiatica
fisica, care dela 1830 in cei 53 ani a omoritu
in restimpuri diverse mai multe sute de mii europeni
de tota etatea si conditiunea. Telegramele de pro-
venientia angla s'au incercatu cateva dile se ascun-
dia marimea pericolului si se admitta numai puține
casuri esceptionali de morte prin cholera; acumu
inse ese adeverulu la lumina prin altii din alte
parti. Anglii adeca ascundeau adeverulu numai in
interesulu comerului loru asiaticu; ca-ci daca se
incinge cholera sau ciurma, in tote tierile se tragu
carantine de cate 5 pana la 40 dile, dupa cum se arata
pericolulu de mare. Si se nu ne insiele distantiele
mari din Asia, sau si numai din Egiptu pana in
tierile dintre Dunare si Carpati, ca-ci in dilele nostre
venindu sute de corabii cu omeni si cu marfi din
tote partile lumei pana la Galati si Brail'a, era pe
marea adriatica pana la Fiume, Cattaro, Triest etc.
cu tote mesurile luate in contra reului, ból'a se póte
se petrunda acum ca si altadata la noi pe furislu prin
prevaricanti de marfi si prin alti fugari. Ca choler'a
adusa din Indi'a la Egiptu s'a si latitu in totulu
pe neasteptate, se póte cunosce mai bine din urma-
toriele 10 telegrama publicate in „Monitorulu ofic.”
alu Romaniei Nr. 59.

— Alexandri'a, 27 Juniu. Au muritu eri
la Damiette 46 persoane de cholera si doue la
Mansurah.

— Constantinopole, 27 Juniu. Totu ce
provine din Egiptu este supusu provisoriu unei ca-
rantine de 24 ore inainte de a intra in Turci'a.

— Constantinopole, 27 Juniu. In urm'a
inmultirei casurilor de cholera la Damietta, pro-
venintiele din Egiptu voru fi supuse unei carantine
de 10 dile in locu de 24 ore, inainte de a intra
in Turci'a. Mauchis'a de Noailles, soçi'a ambasa-
doru lui Franciei, a visitatu eri gradinile din Yildiz-
Kioskul invitata fiindu de Sultanu, care ii a facutu
o primire forte simpatica.

— Alexandri'a, 27 Juniu. S'au consta-
tatu adi unu casu de cholera la Port-Said. Unu
intreitu cordonu sanitaru s'au infintiatu impregiuru
la Damietta. Marfurile de ver-ce provenintia, cari
se aducu in acestu orasiu, sunt supuse unei caran-
tine de 15 dile. Mesuri de isolare s'au luate ase-
menea la Mansurah.

— Constantinopole, 27 Juniu. Con-
siliulu sanitaru a decisu ca regulamentele sanitare
din 1867 se voru aplica chiaru de adi in tote
porturile otomane.

— Rom'a, 27 Junie. Itali'a impune o ca-
rantina de 10 dile tuturor provenintieloru din Egiptu.

— Aten'a, 27 Juniu. Greci'a impune o ca-
rantina de 5 dile tuturor provenintieloru din Egiptu.

— Vien'a, 27 Juniu. Aflamu din isvoru
particularu, ca consiliulu sanitaru din Constantinopole
a decisu de a supune carantinei tote provenintiele
din Egiptu, potrivit cu prescriptiunile regulamentulu
din 1867. In urm'a acestei decisiuni, tote vasele
navigandu in Mediterana voru trebui se mérga nu-
mai la Smirna sau la Beyruth; era nu la unu altu
portu turcescu. Statiunea de carantina in Marea-
Rosie este numai portulu Kafonanu.

— Paris, 27 Juniu. Diarulu Le Temps
constata, ca cholera a si fostu semnalata din Bombay
la 12 Maiu; consiliulu sanitaru internationalu din
Constantinopole ordonase atunci mesuri rigurose,
dar delegatulu englesu a facutu se nu se esecute
acesta decisiune a consiliului, spuindu ca interesele
comerului sunt totu atatu de insemnate ca si acele
ale sanatatiei publice.

— Constantinopole, 28 Juniu. Diarulu
La Turquie dice, ca raspunderea introducerii
cholerei in Egiptu cade pe Angli'a, care, sub pre-
textu de a nu impiedica relatiunile sale comerciale
cu Indiile, a opritu a se lua mesurile profilactice
cerute de consiliulu sanitaru internationalu indata
ce s'au semnalatu choler'a la Bombay in cursulu
lunei trecute. (Havas.)

Aeru curatu, locuintia curata, viétia in tote
intielesurile cumpatata, spalare, desu preste totu
corpulu, adeca bai calde si mai multu reci, con-
tinerea dela bucate care potu aduce stomachulu
mai usioru in disordine, sunt preservative in contra
choleric ca si in contr'a mai multoru bóle.

Sciri mai noue din monarchia si din strainatate.

Doi ministrii br. Gabr. Kemény si comit.
Paulu Széchenyi visitara in dilele din urma o
parte mare din tinuturile Transilvaniei si mai alesu
seuimeea. In acelasiu timpu „P. Napló” din 28
Juniu recomanda guvernulu armarea poporulu
seuiescu (scularea glóteloru) ca in 1848, acum
inse nu cu lanci si cu cose, ci in tota regul'a cu
arme de focu. Acelasiu diariu in Nr. 180 din 2
Juliu propaga scirea, ca lordulu Granville mi-
nistru de externe alu Britaniei mari ar fi datu
răspunsu la not'a guvernulu Romaniei in acelu
intielesu, ca acestu statu trebuie se se supuna la
decisiunile luate in conferenti'a din Londr'a sub
pedepsa de a i se impune executiune prin Austro-
Ungari'a. Lui „P. N.” ii face óresicare durere
de capu si petrecerea generalulu belgianu Brial-
mont si actiunea lui in Romani'a, cu scopu de a i
alege punctele acomodate pentru fortificatiuni.

De patru dile incóce locuitorii dela Tisza-
Eszlár si de prin pregiuru se afla atatu de tur-
burati, in catu la rogarea jidoviloru a trebuitu se
se trimita mai multi gendarmi si se se ia tote
mesurile spre a impiedeca vreunu macelu jidovescu.
Intr'aceea presedentele Kornis si vice-procurorulu
Seiffert dela Nyiregyháza primescu pe fiacare di
epistole amerintiátorie cu morte, nu numai din di-
verse parti ale Ungariei, ci si din Austri'a; ca-ci
adeca ambii acei functionari, cari pana aci se bu-
curau de cea mai buna reputatiune, trecu de ape-
ratori ai jidoviloru.

In Austri'a dissensiunile intre nationalitatea
germana si intre cea boema (cecha) in locu de a

se impaciuí, mai virtosu se inversiuna. Cechii din
partea loru invita la pace, au pusu si conditiuni,
pe care tota lumea ceealalta le recunósce ca forte
acomodate de a restabili dreptatea egala pentru
toti; germanii inse nu voru se audia de acelea, ci
tinu la hegemonia loru cu tote braçiale in acelu
intielesu, ca existenti'a monarchiei ar pretinde, ca
minoritatile germane se predomine preste totu. „Ba
voi vreti se incorporati provinciile austriace in
Germani'a, se desfiintati statulu Austriei, ca-ci asia
v'ati intielesu pe sub mana cu amicii vostrii din
Berlinu si cu ungurii.” Asia le raspundu cechii.

Atatu in Bulgari'a catu si in Serbi'a se
prepara catastrofe mari. In acelea tieri clasele
inteligente nu voru se audia de negociatiuni, inoieli
si conventiuni inchiaiete de guverne pe sub mana,
anume cu Austro-Ungari'a. Dupa cele ce se publica
in Allg. Ztg. din München, in acelea doue staturi
tinere linistea si pacea stau intr'unu picioru, anume
bulgarii armédia in proportiune precumu n'ar fi
asteptatu nimeni dela ei.

— Din Egiptu scirile telegrafice despre
latirea cholerei venite eri si alalta eri, sunt si mai
rele decâtu cele din 28 Juniu.

Din Romani'a.

(Concurse si altele). „Monitor. oficiale”
pe langa nenumerate alte acte si comunicari oficióse
publica forte desu si concurse relative la aplicarea
ómenilor de sciintia, precum profesori, medici,
ingineri s. a. in servitiulu statulu. De alta parte
esperienti'a de mai multi ani ne-au invetiutu, ca
si din patri'a nostra ceru multi individi, nu numai
romani, ci si germani, inca si magiari, functiuni
in Romani'a, inse fara a cunosce nici macaru
conditiunile esentiali, precum ca se fia
indigeni, sau indigenati prin lege, ori macaru se
declare ca sunt decisi a esi de sub protectiunea
statulu in care s'au nascutu; mai departe fara a
cunosce limb'a tieriei, sau ca, fiindu chiaru romani
nascuti, o cunoscu forte reu, o vorbescu si mai
reu, in fine fara se aiba cea mai simpla idea
despre impregiurarile tieriei, despre institutiunile ei,
si de caracterulu locuitoriloru, ci daca au unu tes-
timoniu de maturitate sau chiaru o diploma de
doctoru dela nu sciu care facultate, atunci sunt
siguri ca voru fi aplicati indata. Spre a ne scuti
de atatea intrebari cate ni se facu si noue, vomu
comunicá din timpu in timpu cateva concurse cu
tote conditiunile coprinse in „Monitoru”, din care
atatu ómenii tineri catu si parintii loru informandu-
se de ajunsu, se nu mai purceda pe pipaite, si ti-
nerii se nu fia espusi la cele mai mari neajunsuri.

— In urm'a concursuriloru ce au fostu publicate
tómna trecuta, nepotendu-se ocupá in modu provisoriu,
conformu legii, urmatóriele catedre dela scólele centrale
din Jasi si Craiova si anume:

1. Catedr'a de matematica si catedr'a de limb'a
germana dela scól'a centrala din Jasi.

2. Catedr'a de sciintiele fisico-naturale si catedr'a
de limb'a germana dela scól'a centrala din Craiova,
ministeriulu publica unu nou concursu pentru acestea
catedre pe dio'a de 15 Septembrie 1883.

Concursurile se voru tine la Universitatea din
Jasi si la Universitatea din Bucuresci pentru catedrele
dela scól'a din Craiova.

Modulu tinerei concursuriloru este determinatu de
regulamentulu de aplicatie alu legii de concursuri din
anulu 1879.

Conditiiunile de admissibilitate la concursu si pro-
gramele concursuriloru sunt totu cele de mai inainte,
anume inserate in „Monitorulu oficiale” Nr. 60 din 12
Juniu 1882.

Nr. 7299 (10*) 1883, Juniu 3.

— Pentru ocuparea in modu provisoriu, conformu
legii, a catedreloru de matematica si de sciintiele fisico-
naturale si agricole dela scól'a normala-primara de baiati
din Tergu-Jiului, retribuite de judetiu cu 250 lei men-
sualu, ministeriulu publica concursu pe dio'a de 15
Septembrie 1883.

Concursurile se voru tine in Bucuresci la Uni-
versitate.

Conditiiunile de admissibilitate la concursu sunt:

a) Conditiiuni generale:

1. Se aiba etatea minimum de 21 ani impliniti si
maximum de 40;
2. Se fia cetatieni, romani;
3. Se fia satisfacutu obligatiuniloru legii de re-
crutare.

b) Conditiiuni speciale:

1. Pentru catedr'a de matematica se posséda di-
plom'a de bacalaureatu, se fia facutu 2 ani la facultatea
de sciintie (sectiunea respectiva), sau se fia trecut
scól'a de poduri si siosele si se fia urmatu unu cursu
superioru de pedagogia completu.

2. Pentru catedr'a de sciintie fisico-naturale si
agricole se fia absolventu cu diploma alu unei scóle de
agricultura sau alu unei scóle speciale superioare, in care
se facu acestea cursuri.

Materiile asupra carora se voru face concursurile,
sunt cele aratate in programele inserate in „Monitorulu
oficiale” Nr. 79 din 9 Juliu 1881.

Aspiranții se voru înscrie la ministeriu celu puțin cu 8 zile înainte termenului de concursu.

Nr. 7297 (10*) 1883, Juniu 3.

— Direcția generală a servitiului sanitaru. — Listă posturilor vacante de medici de plasa de prin județie, cari urmădia a se ocupa de doctori sau licențiați în medicină:

Județul Argeșiu, mediculu plasei Argeșiu cu reședință în Curtea-de-Argeșiu, retribuitu cu 300 lei lăfa și 100 lei diurna pe luna; postulu de sub-chirurgu la spitalulu Pitești retribuitu cu 150 lei pe luna, si mediculu plasei Oltu-Topologu, cu lei 300 lăfa pe luna si lei 100 diurna.

Județul Braila, mediculu plasei Vedeni, cu lei 300 lăfa si lei 200 diurna.

Județul Buzeu, mediculu plasei Beceni, cu lei 200 lăfa si lei 100 diurna.

Județul Buzeu, mediculu plasei Parscovu, cu lei 200 lăfa si lei 100 diurna.

Județul Buzeu, mediculu plasei Patarlagele, cu lei 200 lăfa si lei 100 diurna.

Județul Dimbovită, mediculu plasei Plaiurile-Unite, cu lei 450.

Județul Dolj, mediculu plasei Dumbravă, cu lei 300 lăfa si lei 150 diurna.

Județul Falcu, mediculu plasei Falcu, cu lei 250 lăfa si lei 150 diurna.

Județul Gorj, mediculu plasei Jiu si Gilortu, cu lei 300 lăfa si lei 150 diurna.

Județul Ialomița, mediculu plasei Ialomița, cu lei 300 lăfa si lei 150 diurna.

Județul Jălomița, mediculu plasei Borcea, cu lei 300 lăfa si lei 150 diurna.

Județul Mehedinti, mediculu plasei Motru-de-susu, cu lei 300 lăfa si lei 200 diurna.

Județul Mehedinti, mediculu plasei Campu-Blah-nița, cu lei 300 lăfa si lei 200 diurna.

Județul Muscelu, medic. plasei Podgoria-Vranesci, cu lei 300 lăfa si lei 100 diurna.

Județul Oltu, mediculu plasei Vedeia-Oltu, cu lei 300 lăfa si lei 100 diurna.

Județul Oltu, medic. plasei Mijloculu-Sierbanesci, cu lei 300 lăfa si lei 100 diurna.

Județul Putna, mediculu plasei Vrancea si Zabrăuți, cu lei 400 lăfa.

Județul Teleormanu, med. plasei circumscriptiă I si a III-a, cu lei 200 lăfa si lei 200 diurna.

Județul Tutovă, mediculu plasei circumscriptiă III, cu lei 500 lăfa.

Județul Tutovă, mediculu plasei circumscriptiă IV, cu lei 500 lăfa.

Județul Romanu, medic. plasei Siretulu-de-susu, cu lei 300 lăfa si lei 150 diurna.

— Hotărîndu-se că expozitiunea operilor artistiloru în viață se se face anul acesta la Jasi si se se deschida la 15 Septembrie, ministeriulu publica această deciziune spre cunoscintă artistiloru din țiera, cari aru voi se espuna lucrările lor.

Regulamentul expozitiunei se gasesce publicatu în „Monitorulu oficial” Nr. 42 din 26 Maiu 1883.

Nr. 7672. 10.3d. 1883, Juniu 11.

— Societatea Crucea rosia din Romaniă. Domnii membrii fondatori ai acestei societati, intruniti în dio'a de 29 ale trecutei luni Maiu, observandu situatiunea casei pe timpul dela 1 Juniu 1882 până la dat'a aretata mai susu, care prezinta:

La venituri, lei 13 205,06

La cheltueli (pentru pânza de corturi si

trasuri de ambulanta), lei 12.425.95

Remanendu în cassa, lei 779,11

suma care, adaogându-se la aceea de lei 92,600 aflata în efecte puse în pastrarea casei de depuneri, consemnatiuni si economii, însumédia lei 93,370 bani 11, au datu aprobarea domnialor.

Acăsta se publica spre sciintia generala.

Nr. 25

— Prin unu decretu regal, s'au înfiintiatu câte unu comitetu consultativu pentru fiacare din armele infanteriei si cavaleriei.

Ele voru examină si discută, în ceea ce privește arm'a ce reprezenta, toate cestiunile relative la constituirea, organizarea, serviciulu, regulamentele, disciplin'a, instructiunea, îmbracamintea, regimulu si administratiunea interioară a Corpurilor.

Acestea comitete se compunu: din unu generalu că presedinte, patru oficiari superiori si unu intendentu că membrii, si unu maioru că secretariu.

— Personalulu comitetelor despre care amu vorbitu mai susu, s'a numitu dejă si este acesta:

La celu de cavaleria:

Dn. generalu Cretianu Victoru, șeful casei militare regale, presedinte, era membrii domnii coloneli Alexandrescu Constantinu, Peretz Alexandru, Baicoianu Sergiu si Candiano Popescu Alex.

La celu de infanteria:

Dn. generalu Angheliescu George comandantul corpului I de armata, presedinte, era membrii dnii coloneli Crutiescu Constantinu, Voinescu Sergiu, Telemanu George si dn. loc.-col. Capsia Michailu.

Correspondenție particularie ale „Observatoriului”.

De multu nu v'am mai scrisu din „țier'a Oltului” despre mersulu lucrurilor politice si administrative; dara ve marturisescu că adevăr'ta cauza a tăcerii mele în afaceri de acestea a fostu, că de bine nimicu nu asiu fi potutu împartasi; era reulu în dilele noastre nicidecum nu este ceva rar, că-ci eluse afla la ordinea dilei.

De candu s'a ținutu si în Fagarasiu adunarea de poporu în primăver'a trecuta, nu mai avemu pace; candu unulu candu altulu dintre romanii inteligenti si conducatori sunt infestati si persecutati, care directu, care indirectu. Aratari, denuntari criminali trase că de peru, sunt de toate dilele; era scopulu lor este mai multu numai a terorisa, a baga frica în omeni, sau incai a compromitte persoanele. Pe candu țier'a se află sub legea martiala între anii 1850—1857, spionagiulu nu era mai în floare decâtu este elu astadi, si diferentia între atunci si acuma e numai aceea, că înainte cu treidiece de ani unu spionu de nationalitate romană era o raritate mare, aproape neaudita în tota Transilvani'a, candu astadi vedemu contrariulu.

Avemu si noi aici unu romanu, carele în di de tergu (de septemana) ambla că nebu nu p'ntre omeni veniti dela sate, culege la minciuni cu saculu, pe care totu elu le provoca, si apoi dupa-ce le face câte o toaletta, le prezenta cu tota umilintia canesca domnilor sei. Spionulu acesta romanescu, cunoscutu de altumentrea la toti romanii, au adusu lucrulu asia departe, cătu inteligentia romana din Fagarasiu, era anume conducatorii se afla pusi sub priveghiare politienesca si urmariti la totu pasulu în toate afacerile lor. Manier'a acestui spionu romanescu este totu cea cunoscuta din alte timpuri. Elu se apropia de tine între complimente netede, deriva conversatiunea la unguri, la gubernu, la napastuirile romanilor, apoi defaima si injura totu elu pe unguri, firese cu scopulu dracescu spre a te seduce că se injuri si tu, se le potesci toate relele, pe care ti le potescu ei tie. De aci spionulu trece si la persoane; asia te intraba de ex. că ce ti se pare de comitele supremu si ore cum ar fi candu ar fi, — si alte asemenea.

Feriti-ve omeni buni de creaturi că acelea, pe care chiaru si exteriorulu lor ii arata că sunt soiu reu.

B—a.

— Daca le ajunge fondulu de dispozițiune si vacantele de functiuni, lasati si se trimita în urm'a noastră o armata întreaga de spioni si denuntanti; nimicu se nu ne pese. Adevăr'tu că este gretiosu a te sci spionatu si urmaritu chiaru si în familie; dara tocma prin această portare ei ne spunu si ne învetia, că trebuie se curmamu ori-ce comunicatiune si ori-ce familiaritate cu ei; afara de strictulu necesariu, dictatu de impregiurari momentane si mai multu locali, nici-o vorba de prisosu. Romanii si-au descoperitu în cei 16 si respective 35 de ani voi'a si nevoi'a, postulatele lor, de nenumerate-ori, la epoce diverse. Dela acelea ei nu se abatu. Mai multe n'au ce se le spuna, nici la spioni si nici la domnii acestora.

Red.

Sciri diverse.

— (Necrologu) În 20 l. c. a. repausatu în Capaln'a inf. (cott. Ternavei mici) proprietariulu — odinora pretore în cerculu Hususeului — Demetriu Cornea în etate de 53 de ani, dupa unu morbu greu si îndelungatu. Remasitiile-i pamentesci au fostu înmormentate în 23 l. c. Oficiulu sacru alu înmormentarei l'au perfacutu M. O. D. Zacharia Branu v.-protop. însoțitu de câțiva profesori din Blasiu si de numeroasa preutime din giuru. Pre repausatulu 'lu jelesce intristat'a veduva An'a n. Orianu că soția, fiulu Julianu, ficele: Mari'a, Silvi'a si Elisabet'a, mai multi consangeni, amici si cunoscuti. Fia-i tierin'a usiōra si memori'a eterna!

„Furnic'a” cassa de economii în Fagarasiu.

„Avisu actionariloru”!

Cu privire la publicatiunea noastră în „Observatoriu” Nr. 45 relativu la platirea ratei a II-a cu 20% dela actiunile „Furnice” spre usiurarea Domnilor actionari se aduce la public'a cunoscintia, cum că versamentele se potu face, afara de cass'a societatii, si la „Albina” în Sibiu.

Fagarasiu, în 29 Juniu 1883.

„Furnica” cassa de economii.

Alesandru Micu Nicolau Cosgarea
presedinte cassariu.

— (Dela Blasiu) aflamu deocamdata numai atata, că examenele au decursu în toate institutetele de acolo în regula si linisce, dara testimoniu nu se potu da la nici-unu studentu, până candu? nu se pote sci. Despre mutarea pietrei comemorative au declarat câțiva orasieni, că ei o au mutatu era de steguletie a spusu unu studentu că elu le-a pus.

Chiaru magiarii moderati cari judeca cu sange rece, recunoscu pe față, că ambele acestea cause de investigatiune sunt adeverate secaturi, care n'au meritatu se se faca atata sfara în țiera si se irite spiritele până la o mesura de necredintu, în totu coprinsulu țierei, precumu în adevēru si sunt.

Nu este adevăr'tu că în Blasiu aru fi fostu mai multi inquisitori si judecatori, de cătu numai unulu insocitu de unu actuariu, adica doue persoane. Se spune inse, că acelu unulu avu ținuta brusca si lipsita de tactu, intocma că si unii studenti cari i dedeau respunsuri totu asia de rastite cumu erau si întrebările.

— (Invitare) la petrecerea cu jocu (orchestrulu capelei militare), arangiatu de „Reuniunea so-

daliloru romani” din Sibiu si care va avē locu în gradin'a „Hermann” Sambata sēr'a în 25 Juniu (7 Juliu) 1883. Inceputulu la 8 ore sēr'a.

Sibiu, în 19 Juniu (1 Juliu) 1883.

Comitetulu reuniunei.

Intrarea pentru jucatori 1 fl., bilete pentru familie 1 fl. v. a. — Damele si garde de damele sunt scutite de tacs'a intrarei.

Bilete se potu capatā Joi în 23 Juniu (5 Juliu) si Vineri în 24 Juniu (6 Juliu) până la 12 ore în bolt'a tipograf. archidiececane, strad'a Macelariloru Nr. 37, si sēr'a la cassa.

Nr. 49
C. c. 1883.

Publicatiune.

Din partea subscrisului comitetu centralu electoralu se face cunoscutu, că **din 5 până în 25 Juliu 1883** se voru espune spre intuițiune publica:

1. listele provisorie ale cercurilor electorale la Sibiu în biroulu vicecomitelui;

2. listele comunelor în comun'a concernenta în cancelari'a comunala, unde se potu ceti dela 8 până la 12 ore a. m., si se potu decopia dela 2 până la 6 ore dupa amēdi.

În contra listelor se pōte reclamā din 5 până în 15 Juliu 1883. Contra reclamatiuniloru, cari inca se voru espune intuițiunei publice, pōte obiecțiunā fiacare îndreptatitu la alegere în termenulu din 16 până în 25 Juliu a. c. În privintia reclamațiuniloru si a obiecțiuniloru sunt a se observā prescriesele legei electorale (articulu de lege XXXIII — 1874) §§. 44, 45 si 46.

Din sedintia comitetului centrale electoralu a comitatului Sibiu.

Sibiu, în 23 Juniu 1883.

Senor,
presedinte.

Tobiás,
not.

Nr. 410/883

(167) 1—2

Publicare de licitatiune.

De ore-ce licitatiunea minuendo pentru edificarea unei scōle cu 4 clase la Tohanulu vechiu defipta pe diu'a de 23 Juniu a. c. a remasu fara rezultat, se escrie a dōu'a licitare pe diu'a de **21 Juliu 1883 la 11 ore a. m.** în cancelaria comitetului aici (strad'a Urezului Nr. 6), la care se invita licitantii, cari au se depuna 5% din suma de esclamare cu 8736 fl. 16 cr. v. a.

Sibiu, în 29 Juniu 1883.

„Comitetulu administrativu de fondulu scolastecu alu fostiloru granitarii din I regimentu romanu.”

Adunarea generala ordinaria a societatiei actionarie „Hebe” se convoca pe 18 Juliu a. c. si daca nu s'aru infaciosia actionarii în numerulu recerutu de statute, se convoca a dōu'a pe 15 Augustu a. c. în ambele casuri la 9 ore diminetia în Sangeorgiu, în ospetari'a scadelor, cu adaugere, că la alu doilea terminu se voru aduce concluse valide si numai cu actionarii infaciosiati.

La această se invita p. t. actionari a se infaciosia sau în persōna, sau prin plenipotentiați.

(168) 1—3

Directiunea societatei.

„ALBIN'A” institutu de creditu si de economii în Sibiu.

Alu diecelea cuponu dela actiunile institutului nostru exigibilu la 1 Juliu a. c. fiindu celu din urma în cōl'a prima de cuponi, domnii actionari ai institutului nostru sunt rogati, a trimite, cu incepere **dela 1 Juliu** a. c., la cass'a institutului nostru în Sibiu talonulu dela actiunile Dloru, în schimbulu caruia se va liberā a dōu'a cōla de cuponi pe 10 ani urmatori.

În scrisōrea de trimiteru sunt a se însemnā **desvoltu:** numerii taloniloru (actiuniloru), cum si numele **intregu**, caracterulu, locuintia si post'a din urma (romanesce, unguresce si germanesce) a posesorului actiuniloru respective.

Sibiu, 20 Juniu 1883.

(166) 3—3

Directiunea.

Editoru si redactoru responsabile: **G. Baritiu.**
Tipariulu lui **W. Krafft.**